

Sygn. akt III AUa 167/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Białecka (spr.)
Sędziowie:	SSA Zofia Rybicka - Szkibiel SSA Jolanta Hawryszko
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2014 r. w Szczecinie

sprawy Z. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o odmowie wszczęcia postępowania w przedmiocie rozpatrzenia wniosku Z. S. o umorzenie należności

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 17 grudnia 2013 r. sygn. akt VII U 473/13

1. oddała apelację,

2. zasądza od ubezpieczonego Z. S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

SSA Zofia Rybicka - Szkibiel SSA Barbara Białecka SSA Jolanta Hawryszko

Sygn. akt III AUa 167/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 lutego 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił wszczęcia postępowania w przedmiocie rozpatrzenia wniosku Z. S. z dnia 17 stycznia 2013 r. o umorzenie należności figurujących na koncie (...) sp. z o.o. z siedzibą w S., w oparciu o przepisy ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (dalej jako „ustawa abolicyjna”). W uzasadnieniu wskazano, że wnioskodawca nie mieści się w kręgu osób, do których ww. ustawa znajduje zastosowanie, stąd też postępowanie w sprawie nie może zostać wszczęte (art. 61a § 1 k.p.a.).

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł Z. S., podnosząc zarzut naruszenia art. 2 ust. 1 ustawy abolicyjnej. Zdaniem skarżącego wskazana przez niego regulacja dotyczy również osób, co do których orzeczono przeniesienie odpowiedzialności za zaległości składkowe spółek z ograniczoną odpowiedzialnością. Jednocześnie wnioskodawca podkreślił, że decyzja z 15 maja 2008 r. przenosząca na niego odpowiedzialność za zaległości składkowe spółki (...) została wydana z naruszeniem art. 116 ustawy Ordynacja podatkowa. Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z dnia 21 września 2011 r. oddalił jego apelację, a Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie. Natomiast w odniesieniu do pozostałych członków zarządu spółki Sąd Apelacyjny w Szczecinie uchylił decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o przeniesieniu odpowiedzialności za zaległości składkowe spółki (...). W tej sytuacji Z. S. jest aktualnie jedyną osobą odpowiedzialną za zobowiązania spółki. Taki stan rzeczy jest krzywdzący dla skarżącego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości, przywołując dotychczasową argumentację.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 17 grudnia 2013 r. oddalił odwołanie Z. S..

Powyższy wyrok zapadł w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

Od dnia 19 maja 1999 r. do 13 listopada 2000 r. oraz od 17 czerwca 2002 r. do 28 sierpnia 2003 r. Z. S. pełnił funkcję członka zarządu (...) sp. z o.o. z siedzibą w S.. W ww. okresach zarząd spółki był kilkuosobowy. Decyzją z 15 maja 2008 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że Z. S. jako członek zarządu (...) sp. z o.o. w S. odpowiada całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki z tytułu składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od grudnia 2002 r. do lipca 2003 r., w łącznej kwocie 120.996,49 zł. Z. S. odwołał się od powyższej decyzji. Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z 8 lutego 2011 r. oddalił przedmiotowe odwołanie (sygn. akt VII U 1028/10). Następnie Sąd Apelacyjny w Szczecinie w dniu 21 września 2011 r. oddalił apelację (sygn. akt III AUa 243/11). Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie został zaskarżony skargą kasacyjną Z. S.. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (sygn. akt III UK 23/12).

W dniu 17 stycznia 2013 r. Z. S. złożył wniosek do organu rentowego o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek za okres od grudnia 2002 r. do lipca 2003 r. na podstawie przepisów ustawy abolicyjnej.

Decyzjami z dnia 1 kwietnia 2004 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że M. Š., M. S. i M. V. jako członkowie zarządu (...) sp. z o.o. w S., odpowiadają całym swoim majątkiem za zaległości składkowe spółki w łącznej kwocie 518.351,96 zł wraz z odsetkami do dnia zapłaty, na którą to kwotę składają się: należności z tytułu nieopłaconych składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (za grudzień 2000 r. oraz za okres od lutego 2001 r. do stycznia 2004 r. w kwocie 326.604,35 zł), na ubezpieczenie zdrowotne (od grudnia 2000 r. do stycznia 2004 r. w kwocie 62.817,88 zł), na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (od grudnia 2000 r. do stycznia 2004 r. w kwocie 22.100,03 zł), kwota 102.855,70 zł z tytułu odsetek za zwłokę za okres od grudnia 2000 r. do stycznia 2004 r. (naliczone od należności głównej na dzień 1 kwietnia 2004 r.), opłata dodatkowa w kwocie 3.974 zł oraz odsetki za zwłokę od zaległości podatkowych za okres od grudnia 2000 r. do stycznia 2004 r. (naliczone od należności głównej na dzień 1 kwietnia 2004 r. w łącznej kwocie 102 855,70 zł). M. Š., M. S. i M. V. odwołali się od powyższych decyzji do Sądu Okręgowego w Szczecinie. Organ rentowy decyzją z 19 grudnia 2007 r. zmienił w części decyzję z dnia 1 kwietnia 2004 r. stwierdzającą odpowiedzialność M. Š. jako członka zarządu ww. spółki za jej zobowiązania w ten sposób, że M. Š. jako członek zarządu odpowiada całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki za okres od grudnia 2000 r. do maja 2002 r. w łącznej kwocie 234.571,07 zł, w tym z tytułu: składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych za okres od lutego 2001 r. do maja 2002 r. w kwocie 123.064,43 zł, składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od grudnia 2000 r. do maja 2002 r. w kwocie 25.988,82 zł, składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od grudnia 2000 r. do września 2001 r. i od listopada 2001 r. do maja 2002 r. w kwocie 7.931,12 zł, odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych za okres od grudnia 2000 r. do

maja 2002 r. naliczone od należności głównej na dzień 1 kwietnia 2004 r., w łącznej kwocie 77.586,70 zł. M. Ś. wniósł odwołanie od wyżej opisanej decyzji. Sprawy z czterech powyższych odwołań zostały połączone przez Sąd Okręgowy w Szczecinie do wspólnego rozpoznania i wyrokowania (sygn. akt VII U 29/09). Wyrokiem z 17 stycznia 2011 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie umorzył postępowanie odnośnie M. Ś. w części uwzględnionej decyzją organu rentowego z 19 grudnia 2007 r., w pozostałym zakresie oddalił odwołania M. Ś., M. V., M. S.. Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z 22 maja 2012 r., sygn. akt III AUa 236/11, uchylił powyższy wyrok oraz poprzedzające go decyzje i przekazał sprawę Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S. do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie za nieuzasadnione.

Sąd podkreślił, że stan faktyczny w rozpoznawanej sprawie pozostawał w zasadzie bezsporny. Strony różniły się jedynie co do sposobu interpretacji przepisów ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność. Kwestią sporną było to, czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. zasadnie odmówił wnioskodawcy wszczęcia postępowania w sprawie umorzenia należności figurujących na koncie (...) sp. z o.o. w S., na podstawie przepisów ustawy abolicyjnej, wobec ustalenia, że Z. S. nie jest stroną postępowania administracyjnego.

Sąd meriti po przeanalizowaniu przepisów ustawy abolicyjnej z dnia 9 listopada 2012 r. doszedł do przekonania, że Z. S. jako członek zarządu (...) sp. z o.o. w S., wobec którego została stwierdzona odpowiedzialność za zaległe składki ciężące na spółce nie jest stroną w rozumieniu ani art. 1, ani art. 2 tej ustawy. W ocenie sądu pierwszej instancji nie można zgodzić się z poglądem Z. S. jakoby z wnioskiem o umorzenie należności mogły wystąpić również osoby, co do których orzeczono przeniesienie odpowiedzialności za zaległości składkowe, na podstawie art. 116 ustawy Ordynacja podatkowa w zw. z art. 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Ustawodawca takiej możliwości nie przewidział. Przepisy prawa ubezpieczeń społecznych nie podlegają wykładni rozszerzającej, niedopuszczalnym jest rozumowanie per analogiam. Wskazywany przez odwołującego przepis art. 2 ust. 1 ustawy przewiduje możliwość wystąpienia z wnioskiem o umorzenie należności wymienionych jedynie w art. 1 ust. 1 ustawy. Należności, których umorzenia wnioskodawca domaga się nie należą natomiast do tej kategorii - nie powstały w związku prowadzeniem pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Tym samym, w ocenie sądu, brak było podstaw do zastosowania w stosunku do ubezpieczonego przepisów cytowanej powyżej tzw. ustawy abolicyjnej.

Apelację od wyroku wniósł Z. S., który wydanemu rozstrzygnięciu zarzucił naruszenie art. 6 § 1 k.p.a. w zw. z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności z tytułu nieopłaconych składek. Powołując się na ten zarzut wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku z dnia 17 grudnia 2013 r. oraz poprzedzającej go decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w S. z dnia 7 lutego 2013 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania ZUS w S. przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja Z. S. okazała się nieuzasadniona.

Sąd Apelacyjny nie dopatrywał się wadliwości postępowania przed sądem pierwszej instancji. Prawidłowo dokonane ustalenia faktyczne oraz należycie umotywowaną ocenę prawną sporu Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne, w pełni podzielając wywody zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Z tego też względu sąd drugiej instancji nie dostrzega potrzeby ponownego szczegółowego przytaczania zawartych w nim argumentów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAP 1999/24/776; z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 233/09, LEX 585720 i z dnia 24 września 2009 r., II PK 58/09, LEX 558303).

W sprawie sporne było, czy do Z. S. znajdują zastosowanie uregulowania ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. 2012.1551).

Odnosząc się do zarzutów podniesionych w apelacji podkreślenia wymaga, że argumenty użyte przez apelującego są w całości niezgodne z treścią ustawy abolicyjnej i interpretacją jej regulacji.

Powyższa ustawa przewiduje możliwość umorzenia składek na własne ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy, oraz odsetek za zwłokę i pozostałych powstałych kosztów (w tym kosztów egzekucyjnych), dla wszystkich osób prowadzących pozarolniczą działalność, które w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. podlegały obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu, z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności i nie opłaciły należnych z tego tytułu składek.

Ustawa abolicyjna ma zatem na celu zwolnienie określonych podmiotów z obowiązku uiszczania składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe oraz wypadkowe. W jej regulacjach chodzi jednak jedynie o podmioty, które winny uiszczać owe składki na własne ubezpieczenie. Zważywszy na powyższe nie można przyjąć, tak jak apelujący, że ustawa abolicyjna zwalnia wszystkich zobowiązanych do uiszczania składek. Sytuacja mająca miejsce w przedmiotowej sprawie nie kwalifikuje się do objęcia regulacjami tej ustawy, gdyż Z. S. jest zobowiązany do uregulowania należnych składek nie na swoje ubezpieczenie lecz składek, które (...) sp. z o.o. jako płatnik składek miała uiścić za zatrudnionych przez nią pracowników.

Przyjęcie toku rozumowania apelującego prowadziło do sytuacji, w której wnioskodawca Z. S. zyskałby kosztem pracowników spółki. To bowiem składki tych pracowników zostałyby nieuiszczone wskutek umorzenia na rzecz apelującego i to ci pracownicy, w związku z powyższym, uzyskaliby prawo do niższych emerytur lub innych świadczeń, bądź prawo to nie zostałyby im przyznane. Bowiem, zgodnie z art. 4 omawianej ustawy w przypadku umorzenia składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe:

1) okres, za który składki zostały umorzone nie podlega uwzględnieniu przy ustalaniu prawa i wysokości emerytur i rent z ubezpieczeń społecznych oraz innych świadczeń, do których prawo uzależnione jest od posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (ustawa emerytalna),

2) kwota umorzonych składek nie podlega wliczeniu do podstawy obliczenia emerytury, o której mowa w art. 25 ustawy emerytalnej.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że zakres podmiotowy ustawy abolicyjnej został jednoznacznie uregulowany w jej art. 1 ust. 1 i z niego wynika, że Z. S. do tego kręgu nie należy. Również z art. 2 ust. 1 ustawy abolicyjnej nie wynika, że apelujący został objęty jej przepisami albowiem jest on co prawda osobą trzecią, na którą została przeniesiona odpowiedzialność za zobowiązania płatnika z tytułu nieopłaconych składek, lecz nie na ubezpieczenie własne płatnika a za zatrudnionych przez płatnika pracowników.

Reasumując Sąd Apelacyjny uznał, iż nie istnieją podstawy prawne pozwalające na uwzględnienie twierdzeń apelacji, w związku z czym, na podstawie art. 385 k.p.c., apelację należało oddalić (punkt 1).

O kosztach postępowania apelacyjnego, Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie przepisu art. 98 § 1 k.p.c. zgodnie, z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu), przy czym sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji (art. 108 § 1 k.p.c.). Do celowych kosztów postępowania należy, między innymi, koszt ustanowienia zastępstwa procesowego, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163, 1349 ze zm.). Zatem, skoro oddalono apelację Z. S., uznać należało, że przegrał on postępowanie odwoławcze w całości, a wobec tego,

zasądzono od niego na rzecz organu rentowego zwrot kosztów zastępstwa procesowego w całości – 120 zł, zgodnie z § 12 ust. 1 pkt. 2 powołanego rozporządzenia (punkt 2).

SSA Zofia Rybicka - Szkibiel SSA Barbara Białecka SSA Jolanta Hawryszko